

PLÁN PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE

(2024–2027)

OBSAH

ÚVOD	2
1 VYHODNOCENÍ PLÁNU PPRCH PLZEŇSKÉHO KRAJE (2020–2023)	3
1.1 AKTIVITY V OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE REALIZOVANÉ V PLZEŇSKÉM KRAJI	3
1.2 FINANCOVÁNÍ SLUŽEB PRIMÁRNÍ PREVENCE V KRAJI	5
1.2.1 <i>Dotační programy Plzeňského kraje</i>	5
1.2.2 <i>Financování primární prevence v PK z dotačního programu MŠMT a dotačního řízení Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky</i>	6
1.2.3 <i>Financování primární prevence obcemi</i>	7
1.3 KONKRÉTNÍ REALIZOVANÉ AKTIVITY	7
2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	13
2.1 DEMOGRAFICKÝ POPIS KRAJE	13
2.2 ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ KRAJE	14
2.3 SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY	14
2.4 ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ V PLZEŇSKÉM KRAJI	16
2.4.1 <i>Pedagogicko-psychologické poradenství</i>	18
2.5 KOORDINACE PRIMÁRNÍ PREVENCE NA KRAJSKÉ ÚROVNI	20
2.6 DOKUMENTY UPRAVUJÍCÍ OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE V KRAJI	20
3 VÝCHODISKA PLÁNU S ANALÝZOU POTŘEB	21
3.1 SWOT ANALÝZA Z POHLEDU PLZEŇSKÉHO KRAJE	23
4 PRIORITY A CÍLE PLZEŇSKÉHO KRAJE	25
4.1 STRATEGICKÉ A DÍLČÍ CÍLE	25
4.2 PLÁN KONKRÉTNÍCH AKTIVIT	25

ÚVOD

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2024–2027) navazuje na Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023).

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2024–2027) je zpracován v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2024–2028) a dalšími strategickými dokumenty a právními předpisy.

1 VYHODNOCENÍ PLÁNU PPRCH PLZEŇSKÉHO KRAJE (2020–2023)

1.1 *Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji*

Plzeňský kraj vyhlašuje každoročně dotační programy, má tak významný podíl na financování oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na území kraje. Od roku 2003 vyhlašuje **dotační programy zaměřené na podporu primární prevence rizikového chování**. Více informací viz kapitola Financování služeb primární prevence v kraji či na webových stránkách Plzeňského kraje (<http://dotace.plzensky-kraj.cz/>).

Plzeňský kraj participuje na projektu Kraje pro bezpečný internet podporovaný Asociací krajů České republiky. Veškeré informace jsou zveřejňovány na webových stránkách projektu www.kpbi.cz.

Koordinační skupina primární prevence (dále jen KOS) působí v Plzeňském kraji od roku 2015. Jejím cílem je díky intenzivnější spolupráci mezi subjekty poskytujícími služby v oblasti primární prevence efektivnější poskytování preventivních a intervenčních služeb na školách v kraji a vytvoření systémového přístupu k prevenci, který pomůže cíleněji zaměřit činnost subjektů v prevenci a přinese důkladnější přehled o reálném stavu prevence v kraji (dostupnost, návaznost, kultura nabízení a využívání služeb apod.). Činnost organizačně zajišťují metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně Plzeň (dále MP v PPP) a krajská školská koordinátorka prevence (KŠKP). Setkání probíhají 2x – 3x do roka a dle potřeby jsou realizována menší dílčí tematická pracovní setkání. Účast na KOSu je zcela dobrovolná, současnými členy jsou: krajská školská koordinátorka prevence, metodici prevence v PPP, místně působících NNO (Centrum protidrogové prevence a terapie, POINT 14, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, Ledovec, Tady a Teď, Ponton, Člověk v tísní, Bílý kruh bezpečí, Národní iniciativa pro život, Domus ad.), zástupci OSPODů, odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně (dále OŠMT MMP), ředitelů škol, České školní inspekce (dále ČŠI), městské policie, Probační a mediační služby, manažerka prevence kriminality a protidrogový koordinátor MMP, pracovníci Národního pedagogického institutu České republiky, krajského pracoviště Plzeň (dále NPI ČR), Krajského centra vzdělávání (dále KCV).

Díky propojení poskytovatelů (PPP Plzeň, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, Centra protidrogové prevence a terapie ad.) proběhla realizace společných vzdělávacích seminářů, vzájemná metodická podpora zacílená na sdílení metodiky či rozvoj lektorských dovedností, byly realizovány vzájemné náslechy a dochází k sjednocování přístupu v poskytování preventivních programů a služeb školám.

PPP, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, POINT 14, Centrum protidrogové prevence a terapie (dále CPPT), Národní iniciativa pro život (dále NIŽ), městská policie ad. vedou **sdílený přehled realizovaných preventivních programů**.

Další aktivitou je **realizace náslechů** metodiků prevence v PPP na preventivních programech NNO a dalších subjektů. MP v PPP na základě osobní zkušenosti můžou

program lépe a cíleněji doporučit jednotlivým školám, doporučit, čím je vhodné na program navázat apod. MP v PPP zároveň nabízejí možnost metodické podpory lektorům NNO.

Ve školním roce 2019/2020 se sešli její členové 7x. Vzhledem k nepříznivé epidemické situaci na jaře 2020 vytvořili členové pracovní skupiny metodický materiál „Návrat dětí do škol“ a pružně reagovali na podněty a potřeby škol a školských zařízení, převáděli preventivní programy do online podoby apod.

Ve školním roce 2020/2021 se sešli její členové 12x – vzhledem k nepříznivé epidemické situaci a distanční výuce ve školách reagovali členové KOSu na aktuální problémy škol, poskytovali metodickou podporu, realizovali intervenční programy ve školách po opětovném návratu dětí do škol.

Ve školním roce 2021/2022 se sešli její členové 4x. Členové KOSu se aktivně zapojili do příprav 2. konference primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje s podtitulem Systémová podpora klimatu v praxi aneb každému své, která se uskutečnila 23. 11. 2021 online formou.

Ve školním roce 2022/2023 se sešli její členové 3x. Členové KOSu se aktivně zapojili do příprav 3. konference primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje s podtitulem Jak připravit/ naplánovat nový školní rok, která se uskutečnila 20. 6. 2023.

Od roku 2017 Plzeňský kraj každoročně vytváří a realizuje tzv. **krajský projekt**. Cílem krajských projektů Plzeňského kraje bylo a je zejména realizovat podpůrné aktivity (tj. metodické vedení pedagogů, předávání odborných informací managementu škol, školním metodikům prevence a ostatním pedagogickým pracovníkům, vzdělávání metodiků prevence v PPP, školních metodiků prevence, pedagogů, tvorba metodik, evaluace formou dotazníkového šetření apod.).

V roce 2020 a 2021 Plzeňský kraj projekt nepodal. V roce 2022 byl z dotačního programu MŠMT na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování krajský projekt „Bezpečné klima na školách Plzeňského kraje“ podpořen ve výši 342 000 Kč. V roce 2023 byl z dotačního programu MŠMT na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování krajský projekt „Bezpečné klima na školách Plzeňského kraje“ podpořen ve výši 343 000 Kč.

V letech 2021 a 2023 realizoval Plzeňský kraj v pořadí druhou a třetí **krajskou konferenci PPRCH**. V roce 2021 byla konference realizována v online podobě, v roce 2023 opět prezenční formou se záznamem přednášek v hlavním sále. Bližší informace ke konferencím je možné nalézt na webových stránkách <https://www.prevence-plzenskykraj.cz/>.

Specializační kurz prevence sociálně patologických jevů, který splňuje Standardy studia k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů podle § 9 písm. c) vyhlášky č. 317/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a je akreditován MŠMT, realizuje v Plzeňském kraji již tradičně Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s.

Adiktologická a preventivní ambulance pro děti, mladé lidi a jejich blízké „-21“ funguje od roku 2018 pod Centrem protidrogové prevence a terapie, o. p. s.

Poradenské a terapeutické služby jsou poskytovány dětem a mladým lidem, kteří jsou ohroženi rizikovým chováním, včetně závislostního chování (užívání návykových látek, nelátkové závislosti), mají obtíže ve vrstevnických či rodinných vztazích, ve zvládnání školní zátěže apod. Služby jsou poskytovány dětem a mladým lidem od zahájení školní docházky do 21 let a jejich blízkým.

1.2 Financování služeb primární prevence v kraji

Plzeňský kraj má významný podíl v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na území kraje. Od roku 2003 vyhlašuje dotační programy zaměřené na podporu primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Informace o vyhlášených programech na <http://dotace.plzensky-kraj.cz>.

1.2.1 Dotační programy Plzeňského kraje

Dotační program „Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci“

Od roku 2018 jsou v rámci tohoto dotačního programu vyhlašovány 2 dotační tituly. Prvním z nich je „**Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci**“, který je určen školám a školským zařízením, případně i zřizovatelům škol a školských zařízení. Jeho cílem je podpora realizace aktivit škol a školských zařízení v oblasti primární prevence rizikového chování, zejména programů všeobecné, selektivní a indikované prevence rizikového chování zaměřených na děti a mládež na území Plzeňského kraje, adaptačních pobytů zejména žáků 1. a 6. ročníků základních škol a studentů 1. ročníků středních škol, dále podpora projektů zaměřených na vzdělávání pedagogických pracovníků škol v oblasti primární prevence rizikového chování, specializační studium školních metodiků prevence či supervizi pedagogických sborů.

Druhý dotační titul „**Podpora poskytovatelů primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji**“ je určen osobám a organizacím, které poskytují aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování školám a školským zařízením Plzeňského kraje. Prioritou jsou projekty zaměřené na realizaci certifikovaných programů primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních. Jeho cílem je podpora realizace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování, zejména programů všeobecné, selektivní a indikované prevence rizikového chování zaměřených na děti a mládež na území Plzeňského kraje, dále podpora projektů zaměřených na vzdělávání pedagogických pracovníků škol v oblasti primární prevence rizikového chování, specializační studium školních metodiků prevence či supervizi pedagogických sborů.

Skutečně vynaložené finanční prostředky z rozpočtu PK (v tisících Kč) a předpoklad roku 2024

Dotační program	Podpora v roce (v tisících Kč)					Celkem
	2020	2021	2022	2023	2024	
Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci	700	700	700	900	1 200	4 200
Podpora poskytovatelů primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji	1 600	1 600	1 600	1 600	1 800	8 200
Celkem	2 300	2 300	2 300	2 500	3 000	12 400

Zdroj: Rozpočet Plzeňského kraje v letech 2020, 2021, 2022, 2023 a 2024

Dotační program „Mikrogranty pro oblast školství a mládeže“

Od roku 2017 vyhlašuje Plzeňský kraj dotační program „Mikrogranty pro oblast školství a mládeže“. Program je vyhlášen s cílem podpory činnosti zejména dětí a mládeže na území Plzeňského kraje v oblasti školství a mládeže:

- Podpora organizacím, které pravidelně v průběhu roku zajišťují školní a mimoškolní volnočasovou činnost dětí a mládeže na území Plzeňského kraje.
- Podpora při pořádání a organizování akcí celostátního a mezinárodního významu.
- Podpora akcí škol a školských zařízení v Plzeňském kraji.
- Podpora preventivních a ekovýchovných aktivit.
- Podpora činnosti a aktivit dětí a mládeže s handicapem, vytváření vhodných podmínek pro zájmové aktivity dětí, mládeže a osob s handicapem.

Skutečně vynaložené finanční prostředky z rozpočtu PK (v tisících Kč) a předpoklad roku 2024

Dotační program	Podpora v roce (v tisících Kč)					Celkem
	2020	2021	2022	2023	2024	
Mikrogranty pro oblast školství a mládeže	1 500	1 000	1 500	1 500	1 500	7 000

Zdroj: Rozpočet Plzeňského kraje v letech 2020, 2021, 2022, 2023 a 2024

1.2.2 Financování primární prevence v PK z dotačního programu MŠMT a dotačního řízení Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

MŠMT vyhlásilo dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v roce **2020**. V roce 2020 získal dotaci 1 žadatel (na certifikované programy primární prevence) v celkové výši 301 799 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). Plzeňský kraj v roce 2020 dotaci do dotačního programu nepodal.

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky vyhlásila dotační řízení na projekty protidrogové politiky v roce **2020**. Z Plzeňského kraje byly podpořeny 2 organizace (3 projekty) v celkové výši 2 872 000 Kč.

MŠMT vyhlásilo dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v roce **2021**. V roce 2021 získali dotaci 2 žadatelé (na certifikované programy primární prevence) v celkové výši 412 652 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). Plzeňský kraj v roce 2021 dotaci do dotačního programu nepodal.

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky vyhlásila dotační řízení na projekty protidrogové politiky v roce **2021**. Z Plzeňského kraje byly podpořeny 2 organizace (3 projekty) v celkové výši 2 942 000 Kč.

MŠMT vyhlásilo dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v roce **2022**. V roce 2022 získal dotaci 1 žadatel v celkové výši 448 500 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). Plzeňský kraj v roce 2022 podal žádost o dotaci do dotačního programu a získal dotaci ve výši 342 000 Kč.

Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí vyhlásila dotační řízení na projekty protidrogové politiky v roce **2022**. Z Plzeňského kraje byly podpořeny 2 organizace (3 projekty) v celkové výši 2 959 000 Kč.

MŠMT vyhlásilo dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v roce **2023**. V roce 2023 získali dotaci 2 žadatelé v celkové výši 1 018 383 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). Plzeňský kraj v roce 2023 podal žádost o dotaci do dotačního programu a získal dotaci ve výši 343 000 Kč.

Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí vyhlásila dotační řízení na projekty protidrogové politiky v roce **2023**. Z Plzeňského kraje byly podpořeny 2 organizace (3 projekty) v celkové výši 3 256 000 Kč.

1.2.3 Financování primární prevence obcemi

Programy primární prevence rizikového chování podporují kromě Plzeňského kraje též obce, města či městyse jakožto zřizovatelé škol a školských zařízení (nejen prostřednictvím svých dotačních titulů), např. statutární město Plzeň, město Klatovy, Stříbro, Sušice aj.

1.3 Konkrétní realizované aktivity

Číslo:	1
Aktivita:	Pravidelné schůzky krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování – Koordinační skupiny primární prevence v PK (KOS)
Cíl:	Zajistit realizaci cílů Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje a Plánu PPRCH PK.
Cílové skupiny:	Odborná veřejnost
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	KOS
Stručný popis aktivity:	Pracovní skupina se schází pravidelně a zabývá se naplňováním Plánu PPRCH PK a primární prevencí rizikového chování v Plzeňském kraji.
Plnění:	Pracovní skupina se v letech 2020 – 2023 sešla celkem 25x. Schůzky organizačně zajišťoval KŠKP ve spolupráci s MP v PPP. Více viz kapitola Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji.

Číslo:	2
Aktivita:	Spolupráce s ostatními pracovními skupinami
Cíl:	Navázání a prohlubování spolupráce při naplňování aktivit v rámci primární prevence
Cílové skupiny:	Regionální pracovní skupiny (protidrogové, prevence kriminality, tým pro mládež aj.)
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci regionálních pracovních skupin na území Plzeňského kraje
Plnění:	Členové KOSu jsou členy i dalších pracovních skupin, se kterými jednotlivé aktivity provazují, např. Pracovní skupiny protidrogové a prevence kriminality Plzeňského kraje, pracovní skupiny protidrogové a prevence kriminality města Plzně, pracovní skupiny PLK, MAS aj.

Číslo:	3
Aktivita:	Metodická setkávání s řediteli škol v Plzeňském kraji
Cíl:	Navázání a prohlubování metodické podpory ředitelů škol při naplňování aktivit v rámci primární prevence Rozšíření setkávání ředitelů škol a školních metodiků prevence i do ostatních okresů Plzeňského kraje
Cílové skupiny:	Ředitelé a pedagogové škol v Plzeňském kraji
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci primární prevence s řediteli a pedagogy škol na území Plzeňského kraje ve spolupráci se zřizovateli škol a odborů školství obcí s rozšířenou působností. Metodická podpora k vedení škol, školním metodikům prevence i ostatním pedagogům škol. Setkání bude realizováno v regionech Plzeňského kraje.
Plnění:	Setkávání ředitelů škol a školních metodiků prevence realizoval každoročně (1x ročně) odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení Magistrátu města Plzně (MMP) ve spolupráci s odborem školství, mládeže a tělovýchovy MMP a MP v PPP. Zároveň setkání probíhala i na Nepomucku/Spálenopoříčsku a Blovicu. Setkání organizoval MP v PPP ve spolupráci s MAS.

Číslo:	4
Aktivita:	Vyhlášení dotačního programu Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci, ev. i dalších dotačních programů
Cíl:	Zajistit každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, NNO, pedagogové, žáci, studenti
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK
Stručný popis aktivity:	OŠMS KÚPK zajistí každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování.
Plnění:	Plzeňský kraj každoročně vyhlásil dotační program Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci a dotační program Mikrogranty pro oblast školství a mládeže. Více viz kapitola 1.2.1 Dotační programy Plzeňského kraje.

Číslo:	5
Aktivita:	Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků škol, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování
Cíl:	Realizovat a finančně podporovat další vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků škol, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervizi
Cílové skupiny:	ŠMP, pedagogové, MP v PPP, pracovníci NNO
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, vzdělávací instituce, PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Realizace a finanční podpora vzdělávacích a supervizních aktivit, specializačního studia pro ŠMP
Plnění:	Realizátorem Specializačního kurzu prevence sociálně patologických jevů, který splňuje Standardy studia k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů podle § 9 c) vyhlášky č. 317/2005 Sb. a je akreditován MŠMT, bylo Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s. Vzdělávání pedagogů bylo realizováno a financováno prostřednictvím krajského projektu, na který byla získána dotace z MŠMT. Finanční podpora škol (pedagogů) byla zejména prostřednictvím dotačních programů PK.

Číslo:	6
Aktivita:	Projekt Plzeňského kraje
Cíl:	Vypracovat, podat a realizovat krajský projekt – žádost do dotačního řízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	Dle aktuálně platné Metodiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování (dále jen Metodika)
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Projekt do dotačního programu MŠMT podá Plzeňský kraj prostřednictvím OŠMS KÚPK, nebo PPP, Plzeň. Projekt bude vypracován a realizován krajským školským koordinátorem prevence ve spolupráci s MP v PPP v souladu s platnou Metodikou.
Plnění:	PK podal do dotačního řízení MŠMT krajský projekt v letech 2022 a 2023 a získal dotaci ve výši 342 000 Kč, resp. 343 000 Kč.

Číslo:	7
Aktivita:	Realizace Krajské konference primární prevence
Cíl:	Realizovat odbornou konferenci primární prevence
Cílové skupiny:	Ředitelé škol, ŠMP, pedagogové, pracovníci NNO a dalších institucí Plzeňského kraje
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, CPPT a další spolupracující subjekty
Stručný popis aktivity:	Pravidelné uskutečnění odborné konference primární prevence, jejímž cílem je poskytování nových informací a příkladů dobré praxe
Plnění:	V roce 2021 byla realizována krajská konference v rámci Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje na období 2020-2022 v online podobě. V roce 2023 byla konference uspořádána v rámci krajského projektu podpořeného z dotace MŠMT. Více informací viz kapitola 1.1 Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji a webových stránkách https://www.prevence-plzenskykraj.cz .

Číslo:	8
Aktivita:	Vytvoření katalogu poskytovatelů preventivních programů
Cíl:	Vytvořit a distribuovat katalog poskytovatelů preventivních programů v Plzeňském kraji
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení a ostatní organizace a instituce Plzeňského kraje
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Vytvoření katalogu, který přinese přehled poskytovatelů a jejich služeb v oblasti primární prevence rizikového chování v PK
Plnění:	Katalog nebyl realizován v původně plánované podobě. Seznam poskytovatelů byl zpracován v rámci aktualizace webových stránek PPP Plzeň, dále v mapě pomoci.

Číslo:	9
Aktivita:	Realizace vzdělávacích aktivit v oblasti kyberprostoru
Cíl:	Zvýšení kompetencí místních odborníků, pedagogických pracovníků a rodičů v oblasti kyberprostoru
Cílové skupiny:	Pedagogové, pracovníci NNO a dalších institucí Plzeňského kraje působící v oblasti primární prevence, rodiče
Garant:	Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP, Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP – Manažer prevence kriminality a protidrogový koordinátor, OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Zvýšení kompetencí místních odborníků, pedagogických pracovníků a rodičů v oblasti kyberprostoru. Prvním krokem je realizace projektu Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP – „Plzeň – Realita kybersvěta II.“, jehož cílem je vzdělávání místních odborníků, vzdělávání pedagogů plzeňských ZŠ a realizace konference na téma kyberkriminality. Na aktivitu bude navazovat vytvoření metodického materiálu pro rodiče, jak s dětmi o těchto tématech mluvit.
Plnění:	Realizováno částečně – PPP zpracovává a poskytuje návodnou metodiku jak pracovat s různými bezpečnostními opatřeními v kyberprostoru. V roce 2023 vyjednal PK pro členy KOSu seminář s názvem „Bezpečnost dětí v kyberprostoru“, který dne 19. ledna 2024 lektoroval doc. JUDr. Jan Kolouch, Ph.D.

Číslo:	10
Aktivita:	Vytvoření preventivní metodiky pro MŠ
Cíl:	Vytvořit a distribuovat metodiku pro práci s dětmi v MŠ, která se bude zabývat tématy primární prevence.
Cílové skupiny:	Pedagogové MŠ, lektori primární prevence NNO v Plzeňském kraji
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	NNO, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Vytvoření metodiky pro práci s dětmi v MŠ, která se bude zabývat tématy primární prevence rizikového chování (podpora vytváření zdravých vztahů ve skupině, rozvoj sociálních dovedností, zdravý životní styl apod.)
Plnění:	Nerealizováno

Číslo:	11
Aktivita:	Navýšení úvazků MP v PPP Plzeň
Cíl:	Navýšení úvazků MP v PPP Plzeň na optimální počet 8,0 úvazků, zajištění finančních prostředků na platy
Cílové skupiny:	PPP Plzeň
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, PPP Plzeň
Stručný popis aktivity:	Zajištění finančních prostředků a kvalifikovaných pracovníků pro optimální počet úvazků (tj. 8,0 úvazků) MP v PPP Plzeň. Vzhledem k důležitosti pozice MP v PPP a jeho pracovní náplni považujeme za nezbytné, aby pozice MP v PPP byla více personálně posílena a došlo k navýšení finančních prostředků na jejich platy. Rozšíření úvazků MP v PPP umožní pružněji reagovat na převis poptávky ze strany škol při řešení rizikového chování dětí a žáků.
Plnění:	Realizováno částečně – na podzim 2023 se podařilo stabilizovat tým MP v PPP – zástup za mateřskou dovolenou pro okres Plzeň-město a získání pracovníka pro okres Klatovy na 0,5 úvazku. Více viz kapitola 2.4.1 Pedagogicko-psychologické poradenství.

Číslo:	12
Aktivita:	Legislativní ukotvení oblasti duševního zdraví do primární prevence
Cíl:	Legislativní ukotvení oblasti duševního zdraví do primární prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, žáci, studenti, rodiče, NNO a další instituce v oblasti PPRCH, odborná veřejnost
Garant:	MŠMT, Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	MŠMT, Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, Ledovec, z.s., Fokus Praha, z.ú., odborná veřejnost
Stručný popis aktivity:	V Plzeňském kraji je samozřejmou součástí komplexní všeobecné primární prevence také primární prevence zaměřená na oblast duševního zdraví. Budou realizovány schůzky realizátorů programů zaměřených na prevenci v oblasti duševního zdraví, zástupců PPP i samotných škol se zástupci MŠMT s cílem seznámit je se zaměřením této prevence, s její důležitostí v kontextu primární prevence jako celku. Tyto schůzky a odborná jednání budou vést k ukotvení primární prevence v oblasti duševního zdraví v právních předpisech, metodických pokynech a Standardech odborné způsobilosti poskytovatelů primární prevence.
Plnění:	Téma duševního zdraví je zpracováno v příloze č. 23 Psychická krize/duševní onemocnění žáka Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28. Příloha byla vypracována v roce 2020 a schválena MŠMT v roce 2023.

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

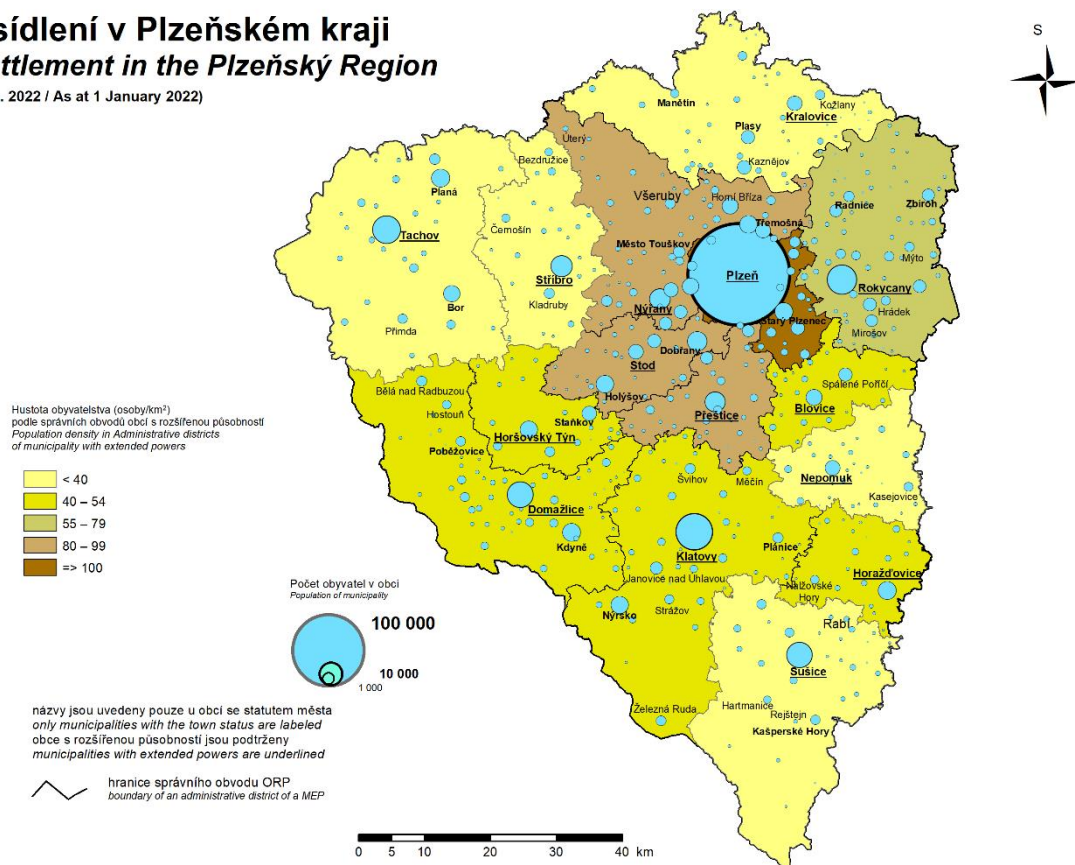
2.1 Demografický popis kraje

Plzeňský kraj se rozprostírá na jihozápadě České republiky. Sousedí na severozápadě s Karlovarským, na severu s Ústeckým, na severovýchodě se Středočeským a na východě s Jihočeským krajem. Nejdlejší hranici má na jihozápadě se SRN (Bavorskem). Velmi výhodná je poloha regionu mezi hlavním městem Prahou a zeměmi západní Evropy.

Svou rozlohou je Plzeňský kraj třetím největším krajem v České republice, avšak počtem obyvatel se řadí na osmé místo a s hustotou 79,1 obyvatel na 1 km² je dokonce třetí nejhorší mezi kraji. K 31. 12. 2022 žilo v Plzeňském kraji celkem 605 388 obyvatel. Meziroční nárůst byl způsoben zejména vlivem přírůstku stěhováním, celkový přírůstek se zvyšuje zejména vlivem vyššího migračního přírůstku – zejména pak v okresech Plzeň-město a Tachov.

Osídlení v Plzeňském kraji Settlement in the Plzeň Region

(1. 1. 2022 / As at 1 January 2022)

Zdroj: https://www.czso.cz/documents/11252/17892467/Osídlení2022_32.png/a90a71c7-6a85-441a-901d-4c52643916f9?t=1660713821797&redirect=https%3A%2F%2Fwww.czso.cz%2Fcsu%2Fxp%2Fvydan e-publikace-posledni%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D11252%26_3_keywords%3D%25C3%25AD%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fweb%252Fxp%252Fstranka [cit. 22. 1. 2024]

2.2 Administrativní členění kraje

V roce 2003 zanikly okresní úřady, místo nich byly výkonem státní správy pověřeny tzv. obce s rozšířenou působností. Kromě Plzně, která je statutárním městem od roku 1990, vykonává státní správu v Plzeňském kraji dalších 14 obcí: Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov.

2.3 Sociálně vyloučené lokality

Sociálně vyloučené lokality se v Plzeňském kraji aktualizují každoročně. Krajská romská koordinátorka zpracovává pro ÚV ČR „Zprávu o stavu romské menšiny v Plzeňském kraji“ za rok předchozí, jejíž nedílnou součástí je přehled sociálně vyloučených lokalit (dále SVL) v kraji. V Plzeňském kraji se nachází 15 ORP. V každé obci působí sociální pracovníci, kteří vykonávají na minimální část úvazku i agendu romského poradce, tzn. osoby, která vykonává agendu podle § 6 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ta se na základě svých znalostí v místě působnosti podílí na tvorbě přehledů a aktualizací SVL. Na přehledu SVL se podílí i terénní pracovníce z obce Bor, která je hrazena z dotačního programu ÚV ČR - „Terénní práce“. V roce 2023 bylo v PK evidováno 30 obcí z celkového počtu 501, na jejichž území se SVL nachází – viz tabulka. Jeden ze zásadních úkolů sociální politiky České republiky je boj proti sociálnímu vyloučení. Touto problematikou se zabývá Agentura pro sociální začleňování, která je expertním nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory územním samosprávám v procesu sociálního začleňování.

Přehled sociálně vyloučených lokalit v Plzeňském kraji v roce 2023

Název obce (tučně vyznačeny ORP)	počet SVL	počet obyvatel v SVL
Bor (ORP Tachov)	2	30
Blížejev (ORP Horšovský Týn)	1	53
Capartice (ORP Domažlice)	1	20
Dlouhý Újezd (ORP Tachov)	1	5
Domažlice	1	62
Hadrovec (ORP Domažlice)	1	10
Holýšov (ORP Stod)	1	20
Horní Bříza (ORP Nýřany)	1	112
Chrastavice (ORP Domažlice)	1	4
Chudenín (ORP Klatovy)	1	2
Klatovy	2	60
Meclov (ORP Horšovský Týn)	1	58
Mířkov (ORP Horšovský Týn)	1	30
Nemanice (ORP Domažlice)	1	9
Nýrsko (ORP Klatovy)	3	39
Nýřany	2	140
Obora (ORP Tachov)	1	2
Plzeň	13	600
Prapořiště (ORP Domažlice)	1	20
Přimda	2	100
Rokycany	2	150
Semněvice (ORP Horšovský Týn)	1	76
Semošice (ORP Horšovský Týn)	1	42
Staré Sedliště (ORP Tachov)	2	280
Tachov	7	55
Třemošná (ORP Nýřany)	1	60
Velký Malahov (ORP Horšovský Týn)	1	43
Všeruby (ORP Nýřany)	2	100
Zbůch (ORP Nýřany)	1	50
Železná Ruda (ORP Klatovy)	2	10

Zdroj: Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v Plzeňském kraji za rok 2023

2.4 Školy a školská zařízení v Plzeňském kraji

Školy v Plzeňském kraji jsou zřizovány krajem, obcemi, církvemi i soukromými osobami. Seznamy škol a školských zařízení Plzeňského kraje podle zřizovatele jsou zveřejněny na <http://www.plzensky-kraj.cz/skoly>.

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Děti v mateřských školách	18 845	18 789	19 023	19 710	19 496
Žáci v základních školách	51 990	52 501	52 465	55 392	54 864
Žáci ve středních školách	22 303	22 849	23 783	24 965	26 500
Studenti vysokých škol ¹⁾	11 434	11 681	11 946	11 994	12 189

¹⁾ studenti veřejných a soukromých vysokých škol s trvalým bydlištěm v kraji

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xp/vzdelavani-xp> [cit. 5. 6. 2024]

Předškolní vzdělávání

Školní rok	Školy	Třídy	Děti	z toho dívky
2018/2019	276	841	18 863	9 007
2019/2020	279	858	18 845	9 034
2020/2021	280	869	18 789	9 022
2021/2022	281	884	19 023	9 162
2022/2023	281	905	19 710	9 466

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=VZD14&z=T&f=TABULKA&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E_301_null_&katalog=30848&str=v40&u=v40_VUZEMI_100_3042 [cit. 5. 6. 2024]

Mateřské a základní školy podle okresů ve školním roce 2022/2023

Nursery schools and basic schools by district in the 2022/2023 school year

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ČSÚ

Source: Ministry of Education, Youth, and Sports, CZSO

Kraj, okresy Region, District	Mateřské školy Nursery schools				Základní školy Basic schools			
	školy Schools	třídy Classes	děti Children	učitelé Teachers	školy Schools	třídy Classes	žáci Pupils	učitelé Teachers
Plzeňský kraj	281	905	19 710	1 816	226	2 701	55 392	3 863
Domažlice	38	89	1 937	182	26	274	5 427	387
Klatovy	42	129	2 823	253	44	406	7 818	573
Plzeň-město	72	293	6 338	599	49	869	19 237	1 294
Plzeň-jih	36	103	2 348	210	25	323	6 546	454
Plzeň-sever	42	131	2 797	256	36	363	6 905	506
Rokycany	22	79	1 681	153	21	215	4 392	305
Tachov	29	81	1 786	162	25	251	5 067	344

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/20-vzdelavani-toa7u3dx6d> [cit. 5. 6. 2024]

Střední školy podle oborů vzdělání a okresů ve školním roce 2022/2023

Secondary schools by programme and district in the 2022/2023 school year

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ČSÚ Source: Ministry of Education, Youth, and Sports, CZSO

Kraj, okresy Region, District	Střední školy Secondary schools					v tom podle oborů vzdělání <i>By programme</i>			
						obory gymnázií Programmes of grammar schools			
	školy ¹⁾ Schools ¹⁾	třídy Classes	žáci <i>Pupils</i>		učitelé <i>Teachers</i>	školy Schools	třídy, denní forma vzdělávání <i>Classes of full-time studies</i>	žáci <i>Pupils</i>	
			celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>				celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>
Plzeňský kraj	56	1 063	24 965	24 190	2 202	15	228	6 450	6 444
Domažlice	7	.	2 419	2 098	225	2	22	539	539
Klatovy	7	.	3 261	3 261	307	2	34	916	916
Plzeň-město	28	.	15 111	14 688	1 258	6	116	3 441	3 435
Plzeň-jih	3	.	593	593	59	1	12	347	347
Plzeň-sever	2	.	809	809	68	1	12	352	352
Rokycany	3	.	1 115	1 084	115	1	15	426	426
Tachov	6	.	1 657	1 657	170	2	17	429	429

Kraj, okresy Region, District	v tom podle oborů vzdělání <i>By programme</i>							
	obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia) Programmes of technical (vocational) education (excl. follow-up courses)				obory nástavbového studia Programmes of follow-up courses			
	školy Schools	třídy, denní forma vzdělávání <i>Classes of full-time studies</i>	žáci <i>Pupils</i>		školy Schools	třídy, denní forma vzdělávání <i>Classes of full-time studies</i>	žáci <i>Pupils</i>	
			celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>			celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>
Plzeňský kraj	45	750	17 561	16 987	15	35	954	759
Domažlice	6	88	1 752	1 459	2	.	128	100
Klatovy	5	98	2 192	2 192	3	.	153	153
Plzeň-město	22	439	11 188	10 907	7	.	482	346
Plzeň-jih	2	16	246	246	-	.	-	-
Plzeň-sever	2	18	457	457	-	.	-	-
Rokycany	3	30	574	574	1	.	115	84
Tachov	5	61	1 152	1 152	2	.	76	76

¹⁾ počet škol celkem není součtem škol podle jednotlivých oborů, protože školy mohou realizovat svou činnost souběžně v různých oborech vzdělání

¹⁾The number of schools in total is not a sum of schools by programme, because schools can carry out their activities concurrently in various programmes.

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/20-vzdelavani-toa7u3dx6d> [cit. 5. 6. 2024]

Konzervatoře a vyšší odborné školy podle okresů ve školním roce 2022/2023

Conservatoires and higher professional schools by district in the 2022/2023 school year

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ČSÚ

Source: Ministry of Education, Youth, and Sports, CZSO

Kraj, okresy Region, District	Konzervatoře Conservatoires				Vyšší odborné školy Higher professional schools				
	školy Schools	žáci Pupils		učitelé Teachers	školy Schools	studijní skupiny, denní forma vzdělávání Study groups of full-time studies	studenti Students		učitelé Teachers
		celkem Total	z toho denní forma vzdělávání Full-time studies				celkem Total	z toho denní forma vzdělávání Full-time studies	
Plzeňský kraj	1	214	165	53	6	68	1 723	1 041	87
Domažlice	-	-	-	-	1	2	147	15	4
Klatovy	-	-	-	-	1	-	13	-	1
Plzeň-město	1	214	165	53	4	66	1 563	1 026	83
Plzeň-jih	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Plzeň-sever	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rokycany	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tachov	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/20-vzdelavani-toa7u3dx6d> [cit. 5. 6. 2024]

2.4.1 Pedagogicko-psychologické poradenství

V Plzeňském kraji působí **Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78** (dále jen PPP), která má odloučené pracoviště v každém okrese Plzeňského kraje. PPP Plzeň poskytuje v plném rozsahu standardní služby podle vyhlášky 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Cílem všech pracovišť je vytváření co nejlepších podmínek a hledání nejvhodnějších cest pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Všechna pracoviště organizují pravidelná setkávání s výchovnými poradci, školními metodiky prevence, spolupracují s odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje a odbory školství pověřených obcí, OSPODy a úřady práce, dále s pracovníky NPI ČR, NNO aj.

I v Plzeňském kraji dochází k navýšení požadavků na řešení problémů ve školním prostředí, zvláště pak v souvislosti s agresivním a nepřizpůsobivým chováním, dále stoupá počet klientů s problematickým rodinným zázemím, se sebepoškozováním a sebevražedným chováním, pozorujeme nárůst žáků psychickými obtížemi a s psychiatrickými diagnózami. Nejčastějším důvodem žádosti o poskytnutí služby předškolním dětem je zjištění školní zralosti, u žáků základních škol pak výukové, ale i výchovné problémy, u žáků středních škol převažují na prvním místě výukové a osobnostní problémy. V souvislosti s inkluzivními opatřeními narůstá ve školách běžného typu počet dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a s tím souvisí i nárůst podpůrných opatření a počtu asistentů pedagoga.

Na každém okrese pracuje v PPP zpravidla na zkrácený úvazek metodik prevence. Metodici prevence v PPP provádí nejčastěji diagnostiku sociálního klimatu třídy s metodickou podporou a případně s následným intervenčním programem s cílem nastartovat procesy dovolující dobrému jádru kolektivu prosadit se a záměrně ovlivňovat dění ve třídě. Dále realizují preventivní programy (např. Třída plná pohody, Deštník držím já, prevence šikany ad.), peer program, adaptační programy a semináře pro pedagogy (např. na téma třídnických hodin, vedení adaptačních kurzů, semináře zaměřené na nestandardizovanou sociometrii, seminář k tvorbě projektů ad.). Specifickou činností v oblasti pořádaných seminářů byla setkání ředitelů a školních metodiků prevence – na Nepomucku/Spálenopoříčsku a v okrese Plzeň-město.

MP v PPP ve školním roce 2023/2024

Okres	Úvazek	Počet dětí ZŠ/okres	Počet dětí SŠ/okres	Počet dětí celkem	Přepočtený počet dětí/úvazek
Domažlice	1,0	5 427	2 419	7 846	7 846
Klatovy	0,5	7 818	3 261	11 079	22 158
Plzeň-město	1,0	19 237	15 111	34 348	34 348
Plzeň-jih	1,0	6 546	593	7 139	7 139
Plzeň-sever	0,5	6 905	809	7 714	15 428
Rokycany	1,0	4 392	1 115	5 507	5 507
Tachov	0,5	5 067	1 657	6 724	13 448
Celkem	5,5	55 392	24 965	80 357	14 610,36

Průměrný počet dětí k počtu úvazků MP v PPP je 14 610,36. Nejlépe je na tom v tomto ohledu okres Rokycany, nejhůře okres Plzeň-město s více než dvojnásobným počtem průměrného počtu žáků za Plzeňský kraj. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že v okrese Plzeň-město by měli působit minimálně 2 metodici prevence v PPP, oba s úvazky 1,0.

Omezená kapacita metodiků prevence v PPP neumožňuje zachovat standardní intervenční přístup uplatňovaný v NNO – realizovat intervenční aktivity v týmu dvou lektorů. Tento stav zvyšuje riziko celkového přetížení až vyhoření při takto náročné práci.

Od školního roku 2018/2019 funguje v Plzeňském kraji **Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna Plzeň**, jejímž zřizovatelem je Biskupství plzeňské (dále jen KPPP). KPPP poskytuje služby primárně pro církevní školy v Plzeňském a Jihočeském kraji, ale služby jsou také pro klienty, kteří o spolupráci projeví zájem.

V Plzeňském kraji působí i **Dětský diagnostický ústav a Středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Plzeň, Karlovarská 67**. Středisko výchovné péče (dále jen SVP) má pracoviště v Plzni a v Domažlicích a poskytuje komplexní služby v oblasti práce s dětmi a dospívající mládeží, u kterých se objevily poruchy chování, narušený sociální vývoj či osobnostní a psychické problémy. Pracovníci SVP nabízí ambulantní a pobytové služby a metodickou podporu pro školy.

2.5 Koordinace primární prevence na krajské úrovni

Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Odbor 20 – Odbor rovného přístupu ke vzdělávání a podpory pracovníků v regionálním školství – 202 - Oddělení speciálního vzdělávání, školských poradenských zařízení a primární prevence
- Krajský úřad Plzeňského kraje – Odbor školství, mládeže a sportu – krajský školský koordinátor prevence (KŠKP)
- Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78 – metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně (MP v PPP)
- Škola – školní metodik prevence (ŠMP)

Krajský školský koordinátor prevence úzce spolupracuje s krajským protidrogovým koordinátorem, koordinátorem prevence kriminality a koordinátorem pro romské záležitosti. Je členem pracovní skupiny protidrogové a prevence kriminality Plzeňského kraje, krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování aj. Dále spolupracuje s metodiky prevence v PPP, pracovní setkání cca 1x měsíčně jsou určena k metodickému vedení a koordinaci primární prevence. Účastní se porad se školními metodiky prevence v jednotlivých okresech (cca 2-3x ročně).

KŠKP vykonává činnosti v přenesené i samostatné působnosti.

Primární prevencí se zabývají i další orgány, výbory a pracovní skupiny Plzeňského kraje:

- Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost
- Výbor pro sociální věci
- Koordinační skupina primární prevence (KOS)
- Pracovní skupina protidrogová a prevence kriminality Plzeňského kraje

2.6 Dokumenty upravující oblast primární prevence v kraji

Dokumenty Plzeňského kraje:

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2024–2028)
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji (každoročně zpracovávána)
- Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2024–2027)
- Konceptce prevence kriminality a protidrogové prevence Plzeňského kraje na léta 2022 - 2026
- Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v Plzeňském kraji (každoročně zpracovávána)
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Plzeňském kraji na období 2023 - 2025

3 VÝCHODISKA PLÁNU S ANALÝZOU POTŘEB

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje vychází z Tematické zprávy – **Hodnocení rizikového chování žáků základních a středních škol se zaměřením na oblast kyberšikany**, kterou zveřejnila Česká školní inspekce v březnu 2023 a která metodologicky i obsahově navazuje na tematické šetření České školní inspekce z roku 2015/2016. Celá zpráva je zveřejněna na: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Hodnoceni-rizikoveho-chovani-za>.

Školní metodici prevence (ŠMP)

Z výročních zpráv škol a školských zařízení za rok 2022/2023 vyplývá, že ŠMP využívají k zajištění primární prevence na škole nabídek institucí a většinou vytvářejí i vlastní projekt, který je realizován pedagogickými pracovníky školy. Některé školy (zvláště s menším počtem žáků) nemají funkci ŠMP zřízenou. Školy mají zpravidla primární prevenci zapracovanou i do školních vzdělávacích programů.

Výhody, které ve své práci ŠMP vnímají:

- znalost prostředí školy, žáků a studentů umožňuje cílené zaměření prevence na jejich potřeby, lepší spolupráci s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky školy, koordinaci činností ve škole
- možnost včasného a odborného řešení vzniklých problémů
- dobrá spolupráce se subjekty působícími v oblasti primární prevence, zejména PPP a OSPOD, výměna zkušeností mezi ŠMP navzájem

Nevýhody a rizika, která ve své práci ŠMP vnímají:

- chybějící snížená přímá míra vyučovací povinnosti
- složitost a časová náročnost činností ŠMP, vysoká administrativní zátěž (zejména v souvislosti s GDPR), ŠMP vykonává činnosti při plném úvazku (tj. 21 – 22 hodin vyučovací povinnosti), často dochází ke kumulaci funkcí, nemá tedy dostatek času na přímou práci se třídami, na rychlou intervenci při problémech, osobní kontakt se žáky, koordinaci preventivního programu i další vzdělávání
- nedostatečné finanční prostředky na odměnu ŠMP i na úhradu programů primární prevence, nedostatečný počet bezplatně realizovaných preventivních aktivit pro školy, obtížné a časově náročné získávání financí na preventivní programy i DVPP
- omezený rozsah poskytovaných služeb ze strany metodiků prevence v PPP v důsledku nedostatečného počtu úvazků

Nezbytností je opora v zákoně, která by zvýšila pozici ŠMP ve škole, a **snížení úvazku ŠMP** jako u výchovných poradců, aby měl dostatek času na svou práci i další studium. Důležité je také zajištění finančních prostředků z grantů a rozšíření nabídky bezplatných preventivních programů i programů dalšího vzdělávání pro ŠMP, rozšíření nabídky preventivních programů zacílených na mateřské školy, 1. stupeň základních škol a na střední školy, zřízení funkce školního psychologa, školního speciálního pedagoga nebo přítomnost jiného odborníka ve škole.

Kontakt s rodiči a jejich vstřícnost je nezbytným předpokladem k bezproblémové spolupráci. V praxi bohužel pedagogové řeší často problémy s rodiči, kteří nejsou nakloněni spolupráci, devalvují práci školního metodika prevence a poskytují tak dítěti nevhodný příklad.

3.1 SWOT analýza z pohledu Plzeňského kraje

Silné stránky:

- Fungování systému krajský školský koordinátor prevence (KŠKP) ↔ metodik prevence v PPP (MP v PPP) ↔ školní metodik prevence (ŠMP)
- Dotační programy vyhlašované nejen v gesci Odboru školství, mládeže a sportu
- Fungování krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování – Koordinační skupiny primární prevence (KOS)
- Neziskové organizace realizující prevenci v rámci celého kraje
- Dostupné kvalitní akreditované Specializační studium pro ŠMP, poskytovatel se sídlem v Plzeňském kraji
- Nabídka certifikovaných programů primární prevence v kraji, stávající certifikované programy ve školách doplňuje nabídka programů primární prevence v oblasti duševního zdraví
- Realizace krajské konference PPRCH, webové stránky konference
- Dostupné akreditované vzdělávání pro učitele v oblasti duševního zdraví a sociálních dovedností (metodiky Zipyho kamarádi, Jablíkovi kamarádi, SPARK Resilience)
- Fungující systém návazných poradenských, sociálních a volnočasových služeb (např. Adiktologická ambulance „-21“)
- Vytvoření metodiky pro preventivní práci TU na prvním stupni Třída plná pohody
- Vytvoření Příručky pro tvorbu zdravého a bezpečného klimatu školy
- Vytvoření vzorových krizových plánů školy metodiky prevence v PPP
- Vytvoření mapy pomoci na webu PPP
- Webové stránky PPP zacílené na PPRCH

Slabé stránky:

- Malý počet ŠMP se specializačním studiem pro ŠMP, častá fluktuace
- Malý počet školních psychologů a školních speciálních pedagogů
- Není dostatečné zajištění úvazků MP v PPP (důvodem je i nedostatek finančních prostředků na zajištění optimálního počtu úvazků MP v PPP)
- Nedostatek finančních prostředků na realizaci programů primární prevence realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, školami a školskými zařízeními
- Slabé pokrytí preventivními programy a další podporou škol v periferních oblastech okresů (zejména Tachov, Domažlice, Klatovy, Plzeň-sever)
- Nedostatečná nabídka preventivních programů pro MŠ

Příležitosti:

- Zákon o prevenci, legislativní opora ŠMP, MP v PPP
- Efektivní využívání finančních prostředků na primární prevenci ze stávajících zdrojů
- Každoroční navyšování finančních prostředků dotačního programu Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci
- Vzdělávání ŠMP a pedagogických pracovníků cílené na zvýšení kompetence pedagogů v oblasti primární prevence (předcházení rizikovému chování) a duševního zdraví
- Větší podpora individuálních a skupinových supervizí pedagogů, mentoringu

- Spolupráce s dalšími organizacemi (NNO, středisky výchovné péče, ZČU v Plzni, zřizovateli škol, řediteli škol aj.) v rámci primární prevence a oblasti duševního zdraví
- Rozšíření nabídky preventivních programů pro MŠ, 1. stupeň ZŠ a SŠ
- Využití dostupných supervizorů pro školství
- Větší využití preventivních programů zaměřených na prevenci závislostí ze stran ZŠ
- Edukace ředitelů škol v oblasti efektivní primární prevence a smysluplném začlenění do školních vzdělávacích programů

Hrozby:

- Nedostatek času ŠMP na práci, nevytvoření optimálních podmínek pro výkon funkce ŠMP (administrativní zatížení ŠMP, chybí opora v zákoně, snížení úvazku apod.)
- Formálnost minimálních preventivních programů škol, nesystémový nahodilý výběr preventivních programů
- „Přehlíživý“ postoj vedení škol a ostatních pedagogů k primární prevenci, k úloze ŠMP, neznalost a nerespektování kompetencí ŠMP a VP, neochota měnit systém školy
- Nedostatečné znalosti, dovednosti a kompetence třídních učitelů v práci se skupinou, sociálními dovednostmi a preventivními tématy, včetně oblasti duševního zdraví
- Ohrožení pedagogů syndromem vyhoření
- Nedostatečný počet úvazků MP v PPP a s tím související personální nestabilita (fluktuace, nezájem o pozici MP v PPP)

4 PRIORITY A CÍLE PLZEŇSKÉHO KRAJE

4.1 Strategické a dílčí cíle

- **Rozvoj efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících na oblasti primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni**

Primární prevence rizikového chování spadá do gesce MŠMT. Pro zajištění kvalitní a efektivní primární prevence a prevence duševního zdraví ve školách a školských zařízeních je nutná spolupráce všech aktérů jak na vertikální úrovni (MŠMT – krajský školský koordinátor prevence – metodik prevence v PPP – školní metodik prevence), tak horizontální (spolupráce zejména mezi MŠMT, Ministerstvem vnitra a Radou vlády pro koordinaci prevence v oblasti závislostí, mezi krajskými koordinátory v rámci ČR, poskytovateli preventivních programů, vzdělávání ad.).

- **Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervize**

Vzdělávání a supervize pedagogických pracovníků a lektorů preventivních programů je nezbytnou podmínkou pro kvalitní zajištění primární prevence a prevence duševního zdraví ve školách a školských zařízeních. Plzeňský kraj proto realizuje v rámci krajského projektu vzdělávací aktivity pro pedagogické pracovníky a zároveň finančně podporuje realizaci preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních, vzdělávání a supervize pedagogických pracovníků, a to zejména prostřednictvím vyhlášených dotačních programů.

4.2 Plán konkrétních aktivit

Číslo:	1
Aktivita:	Pravidelné schůzky Koordinační skupiny primární prevence
Cíl:	Zajistit realizaci cílů Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje a Plánu PPRCH PK.
Cílové skupiny:	Odborná veřejnost
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	Koordinační skupina primární prevence (KOS)
Stručný popis aktivity:	Pracovní skupina se schází pravidelně a zabývá se naplňováním Plánu PPRCH PK a primární prevencí rizikového chování v Plzeňském kraji.
Termíny:	Průběžně, pravidelné schůzky 2-3x ročně

Číslo:	2
Aktivita:	Spolupráce s ostatními pracovními skupinami
Cíl:	Navázání a prohlubování spolupráce při naplňování aktivit v rámci primární prevence
Cílové skupiny:	Regionální pracovní skupiny (protidrogové, prevence kriminality, tým pro mládež aj.)
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci regionálních pracovních skupin na území Plzeňského kraje
Termíny:	Průběžně

Číslo:	3
Aktivita:	Metodická setkávání s řediteli škol v Plzeňském kraji
Cíl:	Navázání a prohlubování metodické podpory ředitelů škol při naplňování aktivit v rámci primární prevence Rozšíření setkávání ředitelů škol a školních metodiků prevence i do ostatních okresů Plzeňského kraje
Cílové skupiny:	Ředitelé a pedagogové škol v Plzeňském kraji
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, ORP
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci primární prevence s řediteli a pedagogy škol na území Plzeňského kraje ve spolupráci se zřizovateli škol a odborů školství obcí s rozšířenou působností. Metodická podpora k vedení škol, školním metodikům prevence i ostatním pedagogům škol s cílem systematizovat realizaci efektivní PP na školách. Setkávání bude realizováno v regionech Plzeňského kraje.
Termíny:	Průběžně

Číslo:	4
Aktivita:	Vyhlášení dotačního programu Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci, ev. i dalších dotačních programů
Cíl:	Zajistit každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, NNO, pedagogové, žáci, studenti
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK
Stručný popis aktivity:	OŠMS KÚPK zajistí každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování.
Termíny:	Každoročně

Číslo:	5
Aktivita:	Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků škol, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování
Cíl:	Realizovat a finančně podporovat další vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků škol, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	ŠMP, pedagogové, MP v PPP, pracovníci NNO
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, vzdělávací instituce, PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Realizace a finanční podpora vzdělávacích aktivit, specializačního studia pro ŠMP
Termíny:	Průběžně

Číslo:	6
Aktivita:	Realizace a finanční podpora aktivit cílených na prevenci vyhoření pedagogických pracovníků a vedení škol
Cíl:	Finančně podporovat školy v realizaci supervize, mentoringu a dalších vzdělávacích aktivit pro ŠMP, pedagogické i nepedagogické pracovníky škol, vedení škol
Cílové skupiny:	ŠMP, pedagogové, MP v PPP
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, vzdělávací instituce, PPP, NNO, supervizoři v oblasti školství
Stručný popis aktivity:	Realizace a finanční podpora supervize, mentoringu a dalších vzdělávacích aktivit.
Termíny:	Průběžně

Číslo:	7
Aktivita:	Projekt Plzeňského kraje
Cíl:	Vypracovat, podat a realizovat krajský projekt – žádost do dotačního řízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	Dle aktuálně platné Metodiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování (dále jen Metodika)
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Stručný popis aktivity:	Projekt do dotačního programu MŠMT podá Plzeňský kraj prostřednictvím OŠMS KÚPK, nebo PPP, Plzeň. Projekt bude vypracován a realizován krajským školským koordinátorem prevence v souladu s platnou Metodikou.
Termíny:	Každoročně

Číslo:	8
Aktivita:	Realizace Krajské konference primární prevence
Cíl:	Realizovat odbornou konferenci primární prevence
Cílové skupiny:	Ředitelé škol, ŠMP, pedagogové, pracovníci NNO a dalších institucí Plzeňského kraje
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP a další spolupracující subjekty
Stručný popis aktivity:	Pravidelné uskutečnění odborné konference primární prevence, jejímž cílem je poskytování nových informací a příkladů dobré praxe
Termíny:	Jednou za 2 roky (2025, 2027)

Číslo:	9
Aktivita:	Realizace vzdělávacích aktivit v oblasti kyberprostoru
Cíl:	Zvýšení kompetencí místních odborníků, pedagogických pracovníků a rodičů v oblasti kyberprostoru
Cílové skupiny:	Pedagogové, pracovníci NNO a dalších institucí Plzeňského kraje působící v oblasti primární prevence, rodiče
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Zvýšení kompetencí místních odborníků, pedagogických pracovníků a rodičů v oblasti kyberprostoru. Budou realizovány semináře na daná témata, vytvořeny metodické materiály apod.
Termíny:	Průběžně

Číslo:	10
Aktivita:	Vytvoření preventivní metodiky pro MŠ
Cíl:	Vytvořit a distribuovat metodiku pro práci s dětmi v MŠ, která se bude zabývat tématy primární prevence.
Cílové skupiny:	Pedagogové MŠ, lektori primární prevence NNO v Plzeňském kraji
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	NNO, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Vytvoření metodiky pro práci s dětmi v MŠ, která se bude zabývat tématy primární prevence rizikového chování (podpora vytváření zdravých vztahů ve skupině, rozvoj sociálních dovedností, zdravý životní styl apod.)
Termíny:	2024 – 2027

Číslo:	11
Aktivita:	Navýšení úvazků MP v PPP Plzeň
Cíl:	Navýšení úvazků MP v PPP Plzeň na optimální počet 8,0 úvazků, zajištění finančních prostředků na platy
Cílové skupiny:	PPP Plzeň
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, PPP Plzeň
Stručný popis aktivity:	Zajištění finančních prostředků a kvalifikovaných pracovníků pro optimální počet úvazků (tj. 8,0 úvazků) MP v PPP Plzeň. Vzhledem k důležitosti pozice MP v PPP a jeho pracovní náplni považujeme za nezbytné, aby pozice MP v PPP byla více personálně posílena a došlo k navýšení finančních prostředků na jejich platy. Rozšíření úvazků MP v PPP umožní pružněji reagovat na převis poptávky ze strany škol při řešení rizikového chování dětí a žáků.
Termíny:	2024 – 2027

Číslo:	12
Aktivita:	Podpora škol v zadávání informací do online systému evidence preventivních aktivit (SEPA)
Cíl:	Zadávání informací ze všech škol PK do online systému evidence preventivních aktivit (SEPA)
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení
Garant:	MŠMT, Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	MŠMT, Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Motivační aktivity pro školy, školní metodiky prevence, aby pro svou činnost využívali online systém SEPA.
Termíny:	Průběžně

Číslo:	13
Aktivita:	Podpora efektivních a systémových programů primární prevence v PK
Cíl:	Podpora efektivních a systémových programů primární prevence prostřednictvím náslechnů jednotlivých preventivních programů realizovaných ve školách a školských zařízeních v PK
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, NNO a další instituce v oblasti PPRCH, odborná veřejnost
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Plzeňský kraj považuje za důležité, aby ve školách byly realizovány preventivní programy, které splňují standardy odborné způsobilosti. Ve spolupráci se školami budou prováděny náslechy preventivních programů MP v PPP, případně KŠKP. Realizátorům preventivních programů bude nabízena následná metodická podpora.
Termíny:	Průběžně

Číslo:	14
Aktivita:	Legislativní ukotvení snížení přímé míry vyučovací povinnosti školních metodiků prevence
Cíl:	Legislativní ukotvení snížení přímé míry vyučovací povinnosti školních metodiků prevence
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení
Garant:	MŠMT, Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	MŠMT, Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, odborná veřejnost
Stručný popis aktivity:	Budou realizovány schůzky zástupců Plzeňského kraje, PPP i samotných škol se zástupci MŠMT s cílem zvýšit důležitost preventivní práce školních metodiků prevence. Tyto schůzky a odborná jednání budou vést k ukotvení snížení přímé míry vyučovací povinnosti školních metodiků prevence v právních předpisech.
Termíny:	2024 – 2027

**Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2024–2027)
vypracovala:**

Bc. Hana Dadučová, DiS., referentka Odboru školství, mládeže a sportu KÚPK,
krajská školská koordinátorka prevence

Na vypracování Plánu se podíleli:

Metodici prevence v PPP

Ing. Pavlína Kučerová, krajský protidrogový koordinátor, koordinátor prevence
kriminality

Členové Krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2024–2027) schválila
Rada Plzeňského kraje usnesením č. 5251/24 ze dne 21. 6. 2024